

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ bakalářské PRÁCE

Název práce: BURNOUT
Autor/ka práce: Michal Sikora
Studijní program: Herectví alternativního a loutkového divadla
Typ studijního programu: bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Cílem kvalifikační bakalářské práce Michala Sikory bylo identifikovat faktory, které přispívají k syndromu vyhoření, a nastínit, jakým způsobem se tento stav může projevovat v práci i osobním životě. V závěru práce se autor pokusil nabídnout psychologická či praktická cvičení, která mohou dopomoci k předcházení tomuto stavu. Na základě získaných poznatků nabízí práce doporučení pro prevenci rozvinutí tohoto sociálního syndromu. Díky rozsáhlé použité odborné literatuře nejenom z oblasti psychologie, početným online zdrojům, ale i díky propracovaným osobním a korespondenčním rozhovorům s výraznými osobnostmi současného českého divadla můžeme mluvit nejenom o naplnění, ale o výrazném překročení standardů bakalářské práce.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Michal Sikora hned v úvodu své práce zmiňuje případ režiséra Jana Friče, který 26. února 2023 ve svém příspěvku na sociální síti Facebook oznámil, že od následující sezony 2023/2024 ruší všechny předem domluvené premiéry s divadly, kde měl coby režisér hostovat. „Miluju divadlo. Chci ho dělat. Ale poctivě. Kvantita není kvalita. Je to neudržitelné. Takže, abych měl na nájem, od září hledám na čas práci mimo obor divadelní režie. Co umím, víte. Rád se k režii vrátím, třeba v sezóně další, jen musím vymyslet, jak toho dělat mív.“

V páté kapitole nazvané Nová jiskra pak autor uvádí hned několik faktorů přispívajících k výskytu syndromu vyhoření, jako jsou nejistota pracovních příležitostí, finanční nestabilita, nedocení odvedené práce a následně vyvolané pochybnosti ohledně vlastního povolání. Přesně a věcně pojmenovává, že „český legislativní systém nemá pro umělce na volné noze žádné podpůrné mechanismy. Umělci jsou tak často odkázáni sami na sebe, práce umělců je nepravidelná, různorodá a nestabilní, nedostatečně ohodnocena a často také fyzicky extrémně náročná a spojená s riziky úrazů a krátkou kariérou.“

Dá se říct, že Michal Sikora si nemohl najít aktuálnější téma. Jak také vyplývá z rozhovorů s respondenty, fenomény jako vyhoření, stres, krize, frustrace, finanční podhodnocení, znevýhodněné postavení žen v české divadelní kultuře jsou tématy, které dlouho visí ve vzduchu, nicméně pro které se dlouhodobě nedaří najít uspokojivé řešení.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

O syndromu vyhoření vyšlo i v českém prostředí nemálo knižních publikací, nicméně takto soustředěný pohled na problematiku burnoutu v kontextu české divadelní tvorby chyběl. Komplexnost a podnětnost bakalářská práce Michala Sikory spočívá v tom, že nejenom pojmenovává vyhoření, jeho historii, původ pojmu, fáze atd., ale současně hledá řešení, jak vyhoření předcházet například proaktivním přístupem k práci, relaxací, time-managementem, nebo také dechovými cvičeními.

Logická stavba a členění práce:

Práce je rozdělena do 5 kapitol (Jiskra, Na cestě k vyhoření (?), Divadlo jako práce (?), Kapacita, Nová jiskra) o rozsahu 54 stran. Seznam použitých zdrojů (odborná literatura, online zdroje) a kompletní záznamy osobních a korespondenčních rozhovorů mají rozsah úctyhodných a obsahově vyčerpávajících 47 stran. Členění práce je promyšlené a propracované. Autor nabízí čtenáři hloubkově a zaujatý ponor do vybrané problematiky.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Práce v plné míře splňuje všechny formální náležitosti.

Práce s informačními zdroji:

Autor v maximální míře využívá dostupnou českou i zahraniční literaturu, citlivě a důsledně pracuje rovněž s internetovými zdroji, a stejně tak s informacemi, které se mu podařilo získat od respondentů jeho osobních a korespondenčních rozhovorů.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Z hlediska jazykového, stylistického a terminologického se jedná o mimořádnou práci.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Není předčasné zaobírat se otázkou vyhoření na konci bakalářského studia? Kdy jsem si já sám poprvé připustil vyhoření? Měl jsem k tomu příležitost? Měl jsem čas zamyslet se nad tím? Nebo vzhledem k dalším závazkům (ať už pracovním, nebo rodinným) jsem tuto skutečnost byl nuce přehlédnout a pokračovat v práci? Kolik času má divadelní tvůrce v současnosti na sebereflexi? Kolik času jí může věnovat, aniž by ho to existenčně ohrozilo? Jaké mechanismy má k dispozici, aby vyhoření předcházel?

Michal Sikora klade před nás minové pole klíčových otázek pro udržitelnou divadelní, resp. uměleckou tvorbu. Je těžké, ba snad dokonce nemožné dostat se přes toto pole bez toho, aby si člověk řekl: „Já jsem v pohodě. Mě se to naštěstí netýká.“ Bakalářská práce Michala Sikory je výjimečná nejen zvoleným tématem a rozsahem zpracování, ale především upřímným lidským zájmem o dané téma, a tedy upřímným zájmem o člověka, divadelního tvůrce a o zlepšení jeho podmínek pro práci.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Jelikož autorovi se podařilo téma vyhoření prozkoumat vyčerpávajícím způsobem, nesmírně těžce se hledají další náměty k diskuzi. Všechny odpovědi jsou dohledatelné v samotném textu práce. Nejraději bych si také já sám odpověděl na všechny otázky, které dostali respondenti a reflektoval tak svoji vlastní aktuální situaci.

Přece jenom bych ale rád zareagoval na rozhovor s Ondřejem Vyhlídalem, jelikož sám jsem před rokem v Divadle Bajka v Českém Těšíně režíroval jednu inscenaci a měl jsem možnost spolupracovat také s uměleckým šéfem této scény. Se svými otázkami se obracíte převážně na mladou, resp. mladší střední generaci divadelních tvůrců, nicméně jak také z jejich odpovědí někdy plyne, vyhoření (peklo) se zdají být ti druzí. Neuvažoval jste položit stejné otázky střední, resp. starší střední generaci, nebo například ředitelům institucionálních divadel, kteří na svých pozicích výrazně přесlужují, nebo kteří si nikdy otázku vyhoření neměli vůli nebo chuť připustit?

Doporučení práce k obhajobě: Doporučuji

Navrhovaná klasifikace: A

Datum vypracování posudku: 4.9. 2023

MgA. Branislav Mazúch
jméno oponenta práce

.....
4.9. 2023 podpis